

PenSam

Rapportering om

Aktivt ejerskab

2023

PenSam Pension
Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum

PenSam

Rapportering om PenSam's arbejde med aktivt ejerskab 2023

Aktivt ejerskab er en integreret del af PenSam's arbejde som en ansvarlig investor – dels fordi rollen som institutionel investor forpligter, dels fordi virksomheder har behov for ejere, der kan tage aktiv del i en konstruktiv dialog. Derfor bakker PenSam op om anbefalingerne fra Komitéen for god selskabsledelse om aktivt ejerskab.

Det aktive ejerskab foregår på flere niveauer:

1. Eksterne forvaltere er i dialog med porteføljevirkksomheder på PenSam's vegne
2. PenSam's samarbejdspartner, Sustainalytics, er i dialog med udvalgte virksomheder
3. PenSam er i direkte dialog med udvalgte danske/udenlandske virksomheder
4. Stemmeafgivning på alle generalforsamlinger
5. Diverse.

Ad 1. Eksterne forvaltere i dialog

PenSam har eksterne forvaltere til at håndtere aktieinvesteringerne. Disse forvaltere har løbende dialog med mange af de virksomheder, hvori PenSam investerer. PenSam har ikke længere en særskilt dansk aktieportefølje, og de danske aktier er en del af den globale aktieportefølje. Ved udgangen af 2023 var der aktiebeholdninger i 15 danske virksomheder.

Ad 2. Samarbejde med Sustainalytics

PenSam samarbejder med screenings- og engagement-selskabet, Sustainalytics, der blandt andet screener og er i dialog med selskaber om efterlevelse af de internationale konventioner, der er omfattet af FN's Global Compacts 10 principper om respekt for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og klima samt antikorrupcion.

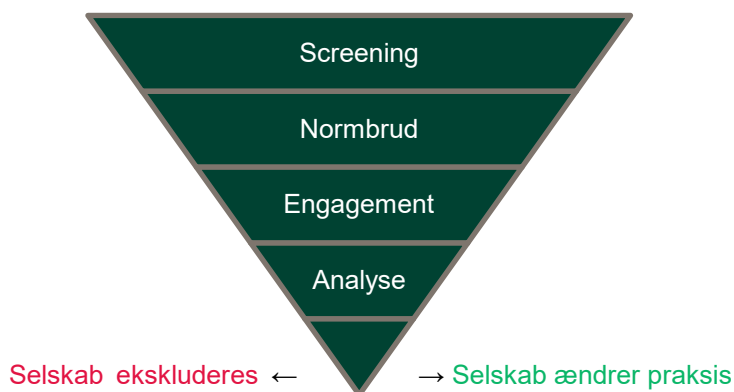
PenSam fremsender hvert halve år en liste til Sustainalytics med oplysning om PenSam's selskabsinvesteringer. Sustainalytics vurderer selskaberne og giver feedback på de selskaber, hvor der er forskellige problemstillinger.

Sustainalytics vurderer, om der er sket normbrud, og hvis det er tilfældet, indledes en dialog, hvor der opstilles mål for, hvilke ændringer selskabet bør foretage for at ændre praksis. Det vurderes løbende, om der sker en positiv udvikling i selskabet. Hvis engagementdialogen ikke medfører ændringer, kan det i sidste ende medføre, at selskabet ekskluderes fra PenSam's investeringsportefølje.

I den seneste vejledning fra Erhvervsministeriet vedrørende ansvarlige investeringer står der blandt andet, at frasalg og eksklusion i de fleste tilfælde anses som værende den sidste udvej eller er reserveret til de mest alvorlige sager. Det fremgår desuden, at dialog med selskabet ofte er den bedste løsning, eftersom dette kan medføre den fornødne adfærd ændring, som ønskes af et selskab, der forårsager eller bidrager til negative indvirkninger på menneskerettigheder, arbejdstagerforhold og miljø mv. Hvor en aktiv indsats har vist sig ikke at skabe de nødvendige resultater, eller hvor den negative indvirkning er betydelig, og det vurderes, at en aktiv indsats ikke vil bære frugt inden for en acceptabel tidshorisont, er det muligt at ekskludere selskabet.

Screeningsprocessen

Figuren nedenfor illustrerer den overordnede screeningsproces og forklares nedenfor.

Sustainalytics udfører screening af PenSam's porteføljer. Ved mistanke om normbrud – det vil sige overtrædelse af konventioner og internationale aftaler – undersøges sagen nærmere. Ved konstatering af normbrud indleder Sustainalytics en engagementsproces med selskabet. Det vurderes løbende, om der sker en positiv udvikling i selskabet. På baggrund af engagement udfører Sustainalytics analyser af selskabet, som PenSam løbende vurderer. Dette vil resultere i to scenarier: selskabet ændrer praksis, eller selskabet ekskluderes og frasælges.

Sustainalytics har i 2023 på vegne af PenSam været i dialog med i alt 60 virksomheder om 66 sager, hvor der er sket overskridelser af internationale normer. Problemerne i 6 selskaber er løst (3M Co., Barclays, BRF SA, Johnson & Johnson, Rio Tinto, Stryker Co.) er løst, ligesom der er sket fremskridt i mange af de øvrige sager. Pr. 31.12.2023 er der dialog med 52 selskaber om 57 sager. Derudover er Sustainalytics på vegne af PenSam i dialog med 9 selskaber inden for fair skat.

Skatteengagement med 9 globale virksomheder

Fair skat er et prioriteret fokusområde for PenSam. Dagsordenen er vigtig, idet korrekt skattebetaling er en forudsætning for finansiering af en velfungerende offentlig velfærdssektor, som PenSam's kunder er ansat i.

PenSam deltager i samarbejde med andre institutionelle investorer via Sustainalytics i et dialog/engagement program med 9 multinationale selskaber fra USA Europa inden for forskellige sektorer, herunder teknologi og farmaci. Formålet med programmet er at øge selskabernes transparens om blandt andet skattepolitikker, skattebetalinger og land-for-land-rapportering. Der er mange gråzoner inden for skat, og mange selskaber henholder sig til, at de følger lovens bogstav, hvorimod det i mange tilfælde kan diskutere, om også de følger ånden i loven. Dialogen har i flere tilfælde medført øget transparens om virksomhedernes skattebetalinger og skattepolitikker.

Børnearbejde i kakaoindustrien

PenSam har sammen med andre investorer og under ledelse af Sustainalytics været med i en 3-årig engagementproces om børnearbejde i kakaoindustrien i Ghana og Elfenbenskysten, som nu er overstået. I den forbindelse har der været dialog med de seks største chokoladeproducenter i verden. I den 3-årige periode er der sket en markant fremgang i forholdene i industrien. Blandt andet er andelen af børn, der går i skole steget fra 58% til 80% i Elfenbenskysten og fra 89% til 96% i Ghana. Også på andre områder er der sket sociale fremskridt.

PenSam's observationsliste

Sustainalytics har en igangværende dialog på PenSam's vegne med nedennævnte selskaber (gældende januar 2024):

Selskaber	Land
Arbejdstagerrettigheder	
Amazon.com Inc	USA
Activision Blizzard Inc.	USA
Li Ning Co. Ltd.	Kina
Sibanye - Stillwater Mining Co.	Sydafrika/USA
Starbucks	USA
Teleperformance SA	Frankrig
Top Glove Corp. Bhd.	Malaysia
Forretningsetik	
Barclays Bank	England
Blackstone	USA
Citigroup	USA
Deutsche Bank AG	Tyskland
EDP – Energias de Portugal S.a.	Portugal
JBS S.A.	Brasilien
Samsung BioLogics Co Ltd.	Sydkorea
Samsung C&T Corp	Sydkorea
Samsung Electronics Co., Ltd.	Sydkorea
Telefonaktiebolaget LM Ericsson	Sverige
Teva Pharmaceutical Finance Co. BV	Israel
Toshiba Corp.	Japan
Westpac Banking Corporation	Australien
Yes Bank	Indien
Wells Fargo	USA

Klima og miljø	
3M Co	USA
Adani Ports & Special Economic Zone Ltd.	Indien
The Chemours Company	USA
UPL Ltd.	Sydafrika
Menneskerettigheder	
AmerisourceBergen Corp	USA
Baidu	Kina
Bayer	Tyskland
Bolloré	Frankrig
BRF S.A.	Brasilien
Caterpillar Inc	USA
Centrais Elétricas Brasileiras SA	Brasilien
China Energy Engineering Corp.	Kina
China Gas	Kina
China Railway Construction Corp. Ltd.	Kina
CoreCivic	Kina
Mattel	USA
McKesson Corp	USA
Mallinckrodt Plc.	Irland
Medtronic	Irland
Meta Platforms	USA
MTN Group Limited	Sydafrika
OCP S.A.	Marokko
Pan American Silver Corp	Canada
PG&E Corp	USA
Philips	Holland
Rio Tinto	Brasilien
Sanofi	Frankrig
Siemens Gamesa Renewals Energy	Spanien
SK Inc.	Sydkorea

Stryker Corp.	USA
Tencent	Kina
Thermo Fisher	USA
Uber Technologies	USA
Vale	Brasilien
Weibo	Kina
ZTE Corporation	Kina
Skat	
Amgen Inc	USA
Glaxo Schmithkline	England
HSBC	England
IBM	USA
Intel Corp	USA
Johnson & Johnson	USA
Microsoft Corp	USA
Pfizer	USA
Zoetis Inc	USA

PenSam's eksklusionsliste

PenSam har ekskluderet cirka 350 selskaber, hvor det største antal er relateret til kontroversielle våben samt selskaber inden for kul og tobak. Kan ses på pensam.dk

Ad 3. Dialog med udvalgte danske/udenlandske virksomheder

PenSam er ikke i øjeblikket i direkte dialog med danske virksomheder. PenSam har dog indenfor de sidste 3-5 år været i dialog med Danske Bank og Nordea om forskellige problematikker blandt andet. cum-ex-sagen og Danske Banks hvidvasksag i Estland.

Amazon

PenSam (sammen med Sampension og PKA) gik i dialog med Amazon i 2022 om fundamentale arbejdstagerrettigheder, da der de senere år været meget kritik af Amazon og deres tilgang til f.eks. deres medarbejderes ret til at organisere sig. Ønsket med dialogen er, at virksomheden bl.a. får udarbejdet en uafhængig rapport, der adresserer, hvordan virksomheden håndterer ovennævnte forhold. I 2023 er yderligere 9 danske pensionskasser gået med i dialogen.

Ad 4. Stemmeafgivelser på generalforsamlinger

PenSam samarbejder med ISS Proxy Voting-agenten om den løbende stemmeafgivning på generalforsamlinger, hvor der stemmes efter PenSam's retningslinjer. Principielt stemmes der på alle generalforsamlinger, hvor PenSam er aktionær. Se nærmere i dokumentet "Politik og retningslinje for Ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab" på https://www.pensam.dk/om_pensam/investeringer/vi-investerer-ansvarligt.

PenSam har i 2023 stemt på 2.249 generalforsamlinger, og der er på 949 generalforsamlinger stemt imod ét eller flere forslag fra ledelsen. PenSam har i alt stemt på 25.731 forslag, og på 2.243 forslag, svarende til cirka 8,7 %, er

der stemt imod ledelsens anbefalinger. De fleste stemmer imod ledelsen er inden for områderne governance og aflønning. Der er stemt for 772 aktionærforslag.

PenSam har på 46 generalforsamlinger stemt for 56 forslag, der fremmer den grønne omstilling. Der har de senere år været en tendens en stigende antal aktionærforslag om klimarelaterede emner. Forslagene har blandt andet drejet sig om, at selskaber skal følge Paris-aftalen, øget transparens og mål for reduktion af CO2-udledning, diverse klimarapporter m.m.

I Danmark har PenSam stemt på 16 generalforsamlinger, og der er på 6 generalforsamlinger stemt imod ét eller flere forslag fra ledelsen.

I nedenstående link kan det ses, hvordan PenSam har stemt på de enkelte generalforsamlinger.
<https://vds.issgovernance.com/vds/#/ODEzNQ==/>

Ad 5. Diverse

Climate Action 100+

PenSam deltager i investorsammenslutningen Climate Action 100+, som er en sammenslutning mellem mere end 700 af verdens største investorer, med samlet ca. 68 billioner USD under forvaltning. Formålet er at påvirke i øjeblikket 170 af verdens største CO2-udledere til at leve op til Paris-aftalen og begrænse CO2-udledningen fra deres aktiviteter. Det vurderes, at de 170 selskaber tegner sig for over 80 % af udledningen fra den globale industri. Foreløbigt har tiltaget været en succes, da det er lykkedes at komme i god dialog med mange virksomheder, ligesom en del selskaber har opsat mål for at reducere CO2-udledningen.

Microsoft og Cisco

I forbindelse med generalforsamlingerne i Microsoft og Cisco var PenSam medstiller af et forslag om øget transparens og opfordrede selskaberne til at offentliggøre detaljer om virksomhedernes globale skattebetalinger for at sikre, at selskaberne har en ansvarlig skattepraksis.